

033

Aan
de Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen
p/a de algemene rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

Onderwerp
ontwerp-Selectielijst archiefbescheiden
taakgebied Cultuur, beleidsterrein Monumentenzorg
(ministerie OC&W)

R.J. Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AE Den Haag
Telefoon 070 - 310 66 86
Telefax 070 - 361 47 27
E-mail cultuur@cultuur.nl

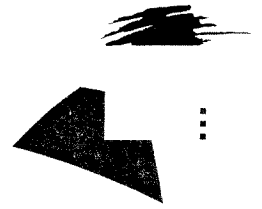
Mijnheer de Staatssecretaris,

Datum

3 JUNI 1997
Uw kenmerk

1. Bij uw hiernaast vermelde brieven zond u de Raad voor Cultuur om advies de ontwerp-Lijst van te bewaren en te vernietigen archiefbescheiden van het taakgebied Cultuur, beleidsterrein Monumentenzorg (minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen).
Deze adviesaanvraag is door de Raad ter voorbereiding van dat advies in handen gesteld van de Uitvoeringscommissie Archieven. Het preadvies van deze commissie is door de Raad onverkort overgenomen.
2. De Raad heeft bedoelde ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn bevindingen hierover worden in de §§ 3 en 11 uitgewerkt.
In de §§ 12 en 13 zijn zijn conclusies en in § 14 is het daarop gebaseerde advies opgenomen.
3. Voor wat betreft de *procedurele aspecten* zij in de eerste plaats gememoreerd, dat de ontwerp-lijst als "Basis selectie document beleidsterrein Monumentenzorg 1945-1990" tot stand is gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-)overheid, de zgn. PIVOT-methode. Aan dat ontwerp is een institutioneel onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in de publikatie "Van Monumentale Waarde. Een institutioneel onderzoek naar de Rijksoverheidsbemoeyenis met monumentenzorg 1945-1990" (PIVOT-publikatie nr. 33; 's-Gravenhage 1996).
Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het overleg ter voorbereiding van de onderhavige ontwerp-selectielijst, het zgn. driehoeksoverleg (zoals destijds voorgeschreven krachtens het bepaalde in artikel 2, eerste lid, van het Besluit algemene richtlijnen vaststelling vernietigingslijsten archiefbescheiden, Besluit arvva, thans artikel 3 van het Archiefbesluit 1995).
In uw tweede hierboven aangehaalde brief heeft u medegedeeld, dat naar aanleiding van de ter inzage legging van de ontwerp-lijst geen reacties zijn

nrs. 96.23.RWS/EIB en
96.107.FCJK/CB
Uw brieven van
d.d. 17 januari 1996 en
15 februari 1996
Ons kenmerk
arc-97.6500/1

binnengekomen. Wel heeft de Raad kunnen beschikken over het commentaar van de secretaris van de toenmalige Rijkscommissies voor de Archeologie en voor de Monumenten (diens brief van 27 oktober 1995, nr. RCB/III-95-504 aan de Afdeling Bronverwerking en Toezicht bij het Algemeen Rijksarchief) op het voorontwerp van de lijst.

Voornoemde stukken zijn door de Raad bij zijn beoordeling van het ontwerp betrokken. Bij die beoordeling heeft hij voorts rekening gehouden met de ten tijde van de totstandkoming van dat ontwerp geldende (procedurele) voorschriften en heersende (inhoudelijke) opvattingen. Het onderhavige advies kan derhalve niet worden beschouwd als maatgevend voor de toekomstige advisering over ontwerp-lijsten, die wél onder de vigeur van sedertdien gewijzigde inzichten en regelgeving alsmede gemaakte afspraken tot stand zijn gekomen en zullen komen.

Pagina

2

Ons kenmerk

arc-97.6500/1

Tijdens de voorbereiding van dit advies zijn enkele vragen van technische aard naar voren gekomen, waarover de Raad bij brief van 24 maart 1997 vanwege de algemene rijksarchivaris is geïnformeerd. Ook die brief is uiteraard bij de verdere beraadslagingen betrokken.

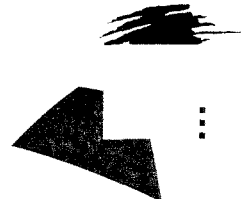
4. Op grond van de in de vorige paragraaf bedoelde stukken komt de Raad tot de slotsom, dat het voorbereidingsstadium van de ontwerpfasen alle vereiste procedurele stappen heeft doorlopen. In het bijzonder moet daarbij worden gememoreerd, dat uit het verslag van het driehoeksoverleg is gebleken, dat aan dat overleg is deelgenomen door de daartoe in het eerste lid van artikel 2 van het toenmaals geldende Besluit arva genoemde personen.

Daarentegen moet worden geconstateerd, dat dit verslag zich, naast een algemene projectbeschrijving, beperkt tot een weergave van formele, vooral procedurele aspecten van de ontstaansgeschiedenis van het ontwerp. Geen inzicht wordt gegeven in de inhoudelijke overwegingen, die in dat overleg hebben geleid tot keuzes over de waardering tot selectie (bewaren of vernietigen) van de neerslag van de desbetreffende handelingen. In dat verslag wordt immers slechts vermeld, dat “gedurende het driehoeksoverleg (...) voor de waardering bewaren of vernietigen rekening (is) gehouden met de volgende belangen: - administratief belang; - juridisch belang (recht- en bewijszoeking); - cultuur-historisch belang”.

Ook de Toelichting op de ontwerp-lijst geeft daaromtrent geen afdoende uitsluitel. Deze bevat weliswaar een beschrijving van de grondslag van die selectiewaardering (uitgangspunten, doelstellingen en selectiecriteria), doch laat zich niet uit over de wijze waarop deze grondslag is geoperationaliseerd.

De Raad ervaart dit als een omissie. In dit verband refereert hij met instemming aan hetgeen daarover reeds door de Raad van het Cultuurbeheer naar boven is gebracht (u zie onder meer advies nr. 446 van 17 november 1995 van de Rijkscommissie voor de Archieven).

Voor wat betreft de beoordeling van specifieke categorieën van het ontwerp (u zie hierna § 13) heeft dit er toe geleid, dat de Raad daarover opmerkingen moet maken, die, bij een beter inhoudelijk inzicht in de achtergrond van de

bij de selectiewaardering gemaakte keuzen, wellicht achterwege hadden kunnen blijven.

5. Blijkens voornoemd verslag van het driehoeksoverleg zijn bij "de met een V(ernietigen) gewaardeerde handelingen nog geen vernietigingstermijnen aangegeven. Deze termijnen zullen nog door de zorgdrager worden aangegeven, voordat definitieve vaststelling van de selectielijst en publikatie daarvan in de Staatscourant zal plaatsvinden."

De Raad acht dit geen wenselijke handelwijze. Hij conformeert zich hierbij aan hetgeen daarover reeds door de Raad voor het Cultuurbeheer (o.a. in § 5, onder b, van advies nr. 445 van 26 oktober 1995 van de Rijkscommissie voor de Archieven) is opgemerkt. De Raad wijst in dit verband ook op het bepaalde in artikel 5, onder c, van het op 1 januari 1996 in werking getreden Archiefbesluit 1995, luidende, dat een selectielijst onder meer bestaat uit "een systematische opsomming van categorieën archiefbescheiden, waarin bij iedere categorie is aangegeven of de archiefbescheiden bewaard worden dan wel *na welke termijn zij voor vernietiging in aanmerking komen*". In het hieraan voorafgaande Besluit arrva was in artikel 4, onder a, een met betrekking tot de vernietigbare archiefbescheiden vergelijkbare bepaling opgenomen.

Juist om te kunnen beoordelen of in het kader van de waardering van het administratieve belang en dat van de recht- en bewijszoekenden opportune voorstellen worden gedaan, is het noodzakelijk dat reeds tijdens de tervisielegging en het adviseringstraject de voorstellen ten aanzien van te stellen vernietigingstermijnen worden gekend.

Ten overvloede wijst de Raad op uw brief van 12 juli 1995, nr.

DGCZ/DBC-U-953740 (uw reactie op het advies van de Rijkscommissie voor de Archieven nr. 434 van 6 december 1994), waaruit blijkt, dat u de opvatting dat dergelijke termijnen niet eerder dan in de fase van de vaststelling van een ontwerp-lijst behoeven te worden gesteld, niet (meer) ondersteunt.

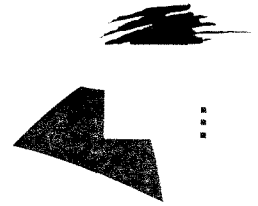
6. Mede op grond van zijn, in de twee voorafgaande paragrafen vermelde, bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de *inhoudelijke aspecten* van het onderhavige wetsontwerp. Hij heeft daarbij de navolgende vragen onderscheiden: de vraag of alle op het terrein van de monumentenzorg werkzame actoren in voldoende mate bij de voorbereiding van de ontwerp-lijst zijn betrokken, de vraag of de werkingsfeer van de beoogde lijst al dan niet te ruim is bemeeten alsmede de vraag of, zoals in de in § 4 geciteerde passage uit het verslag van het driehoeksoverleg impliciet wordt gesteld, in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden.
7. Voor zover de Raad kan overzien wordt in het institutionele rapport 'Van Monumentale Waarde' een goed en volledig beeld geschetst van alle betrokken actoren op het onderhavige terrein. Immers, niet alleen de verschillende actoren op het niveau van de rijksoverheid worden daarin beschreven, doch ook die op het niveau van de andere overheden (provincies en gemeenten) en van de, voornamelijk landelijk opererende, actoren met een particuliere signatuur.

Pagina

3

Ons kenmerk

arc-97.6500/1

Niet duidelijk is evenwel óf, en zo ja hoe, de vooral uit de paragrafen 4.10 en 4.11 van dat institutionele rapport blijkende interfererende handelingen tussen de rijksoverheid enerzijds en andere overheden anderzijds - in het bijzonder geldt dit de sedert de jaren tachtig toegenomen bemoeienis van de gemeenten op dit terrein - bij de selectiewaardering zijn betrokken. Hierbij zij herinnerd aan het bepaalde in het eerste lid van artikel 3 van het Besluit arvva (welke bepaling thans is opgenomen in artikel 2, eerste lid, onder b, van het Archiefbesluit 1995). In beide artikelen wordt het algemene, derhalve niet tot een bepaalde overheidslaag beperkte, begrip "overheidsorganen" gehanteerd.

Naar de Raad meent, dient zulks alsnog te geschieden. De uitkomst hiervan zou, ter voldoening aan het bepaalde in het zojuist aangehaalde voorschrift, in de lijst zelf moeten worden verantwoord. Het komt hem overigens voor, dat dit nader onderzoek in procedureel opzicht het beste kan geschieden naar analogie van het bepaalde in artikel 3, eerste lid, onder d en e van het Archiefbesluit 1995.

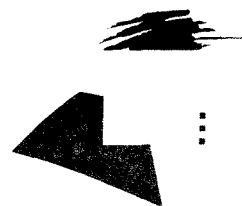
Pagina

4

Ons kenmerk

arc-97.6500/1

8. Naar de Raad is geïnformeerd, zijn in de loop van 1987 de archiefbescheiden met betrekking tot de monumentenzorg, gevormd door de toenmalige departementale Directie Musea, Monumenten en Archieven en de daaronder ressorterende Afdeling Monumenten, ten gevolge van een overdracht respectievelijk mandatering van ministeriële taken aan de Rijksdienst voor de Monumentenzorg (RDMZ) aan die dienst overgedragen en aldaar, zonder inachtneming van de daartoe staande regels, geïntegreerd met de archiefbescheiden van deze dienst. Die integratie zou zodanig zijn geschied, dat deze feitelijk niet meer ongedaan kan worden gemaakt.
Hoewel de Raad die vermenging ernstig betreurt, is zij van oordeel dat, indien herstel van de oorspronkelijke ordening inderdaad bezwaarlijk zou zijn, in deze situatie noodgedwongen moet worden berust. Omdat evenwel bij die vermenging twee archiefbestanden van ongelijksoortige herkomst zijn betrokken, verdient dit aspect bij de selectie bijzondere aandacht en verantwoording.
9. In aansluiting op het rapport 'Van Monumentale Waarde' is in de ontwerp-lijst ook de administratieve neerslag van een aantal handelingen van de Raad voor het Cultuurbeheer en zijn rechtsvoorgangers op het terrein van de monumentenzorg opgenomen (nrs. 83 tot en met 122). Een deel van die handelingen is omschreven als direct betrekking hebbend op de advisering en overige werkzaamheden van dit adviescollege op het onderhavige beleidsterrein. Als zodanig is het opnemen hiervan nog wel te verdedigen.
Een ander deel heeft evenwel betrekking op activiteiten, die geen directe relatie met dat beleidsterrein hebben. Zowel de Monumentenraad, ondanks diens naamgeving, als de Raad voor het Cultuurbeheer hadden immers een breder werkterrein dan alleen dat van de monumentenzorg. Dat aspect is kennelijk bij de voorbereiding van het ontwerp onvoldoende onderkend.
Overigens zij opgemerkt, dat de voorbereiding van de ontwerp-lijst is kennelijk afgesloten op een moment, dat het nog niet nodig werd

geoordeeld om, al was het maar bij wijze van indicatie, te wijzen op het opgaan van laatstgenoemde Raad in een nieuwe Raad voor Cultuur. Dit zou zeker opportuun zijn geweest, omdat ten tijde van de adviesaanvraag die overgang reeds een feit was.

De Raad is verbaasd over het feit, dat handelingen van genoemde adviesorganen in de ontwerp-lijst zijn opgenomen. Weliswaar sluit dit aan op de analyse van het institutioneel onderzoek, doch adoptie van die analyse in de ontwerp-lijst miskent de omstandigheid, dat de taken van die organen meer omvattend waren (zijn) dan alleen specifieke advisering op het terrein van de archeologie en de monumentenzorg. Er is kennelijk sprake van een *bottum-up* benadering ten gevolge waarvan algemene en andere handelingen van de Raad zijn "meegenomen". De Raad zou het daarentegen juist hebben geacht, indien op grond van een *top-down*-visie op de werkzaamheden van de Raad de verschillend taak-elementen van de Raad in een afzonderlijke lijst zouden zijn samengevat. Voornaamste argument hiervoor is, dat de specifieke, op onderscheiden beleidsterreinen betrekking hebbende, handelingen als afgeleide van de algemene taakstelling moeten worden beschouwd.

Mede door de thans gehanteerde benadering moet, zoals in voornoemde brief van 24 maart jl. ook wordt bevestigd, worden geconstateerd dat de Raad niet bij het vereiste driehoeksoverleg is betrokken. Het door de secretaris van de toenmalige Rijkscommissies voor de Archeologie en voor de Monumenten beperkt zich dan ook terecht tot een commentaar op het specifiek adviesterrein van die commissies.

Hetzelfde geldt trouwens ook voor bepaalde categorieën, welke opgenomen zij in het hoofdstuk Actor: Onze Minster. In dit verband zij onder meer verwezen naar de categorienummers 61 en 62. Ook in deze categorieën worden handelingen met betrekking tot de Raad bedoeld, die niet specifiek op het beleidsterrein Monumentenzorg betrekking hebben. Als zodanig behoren deze derhalve niet thuis in de onderhavige ontwerp-lijst.

Op grond van het bovenstaande pleit de Raad daarom voor een afzonderlijke lijst voor de Raad voor Cultuur en zijn rechtsvoorgangers. In zo'n lijst kan, meer dan in de ontwerp-lijst thans het geval is, rekening worden gehouden met enerzijds het aspect van de algemene en bijzondere taakstelling van de Raad (ook in hun onderlinge relatie) alsmede met dat van de eenheid van organisatie van de Raad, een eenheid die, hoewel naar tijd en omstandigheden verschillend georganiseerd, als centraal kenmerk óók bij de rechtsvoorgangers van de Raad aanwezig was. Dat zo'n opzet van een selectielijst niet strijdig is met de PIVOT-visie, blijkt ondermeer uit de ontwerp-selectielijst voor het Kabinet der Koningin, waarover de Raad u ook heden (brief nr. Ar.97.933/2) adviseert.

10. Uit de Toelichting op de ontwerp-lijst blijkt, dat als selectiedoelstelling de oorspronkelijke PIVOT-doelstelling is gehanteerd, doch dat daaraan in de praktijk een interpretatie is gegeven, zoals deze in formele zin door u in uw brief van 6 september 1996, nr. DGCZ/DCE-U-96346 nader is bevestigd. In zijn onlangs naar aanleiding van deze brief uitgebrachte advies van 20 januari 1997, nr. arch-97.949/2, heeft de Raad u medegedeeld van deze

Pagina

5

Ons kenmerk

arc-97.6500/1

bevestiging met instemming kennis te hebben genomen. Kortheidshalve zij naar dat advies verwezen. Hoewel in dit geval ex post, meent de Raad dan ook met de wijze waarop bij de totstandkoming van de onderhavige ontwerp-lijst de selectiedoelstelling feitelijk is geoperationaliseerd te kunnen instemmen.

Die instemming geldt ook de bij de waardering ter selectie gehanteerde criteria. Wel wijst hij er op, dat, nu de toepassing van de lijst zal geschieden onder vigeur van de Archiefwet 1995 c.a., een voorziening, zoals bedoeld in artikel 5, onder e, van het Archiefbesluit 1995 ontbreekt. Daarin zal alsnog moeten worden voorzien.

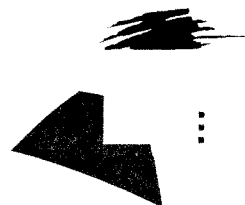
- II. Zoals gezegd, geeft het verslag van het driehoeksoverleg geen inzicht in de wijze waarop de te onderscheiden belangen zijn gewaardeerd. Dat verslag beperkt zich immers tot de mededeling dat met die belangen rekening is gehouden. Ook de ontwerp-lijst geeft dit inzicht niet; deze bevat slechts in de vorm van een selectiewaardering (bewaren of vernietigen) het resultaat van dat afwegingsproces.

Voor wat betreft *het administratief belang* gaat de Raad er niettemin van uit dat dit belang, omvattende de aspecten van “verantwoording en bedrijfsvoering”, in dat overleg, waaraan ook door representanten van de desbetreffende zorgdrager is deelgenomen, genoegzaam is gewaardeerd.

Daarentegen ervaart de Raad het ontbreken van een explicitering van de wijze waarop *het belang van recht- en bewijszoekend* is gewaardeerd en geoperationaliseerd als een gemis.

Hoe belangrijk het behoud van het archeologisch en monumentale erfgoed ook moet worden geacht, dit neemt niet weg dat beschermende maatregelen en voorzieningen in dat verband moeten worden beschouwd als een inbreuk op het eigendomsrecht van (particuliere) eigenaren van terreinen en gebouwen. Juist op dit punt wordt de interactie overheid-burger op dit beleidsterrein zichtbaar en voelbaar. Juridische en feitelijke bescherming van erfgoed van monumentale waarde schept wederzijds verplichtingen, rechten en bevoegdheden. Dit impliceert dat de overheid, die het algemene “monumentale belang” behartigt, óók zorg dient te dragen voor een goed en zorgvuldig omgaan met de bijzondere belangen van burgers in dezen en derhalve zeer alert en zorgvuldig behoort te zijn ten aanzien van het beheer en de selectie van de administratieve neerslag als kenbron van die zoëven bedoelde interactie.

Of dat in het onderhavige geval is geschied, onttrekt zich evenwel aan de waarneming van de Raad. Naar zijn mening, dient dit aspect alsnog in de toelichting op de lijst expliciet te worden verantwoord. Het ligt daarbij voor de hand, dat het, wanneer het belang van de recht- en bewijszoekende burger (de Raad denkt daarbij primair aan de burger wiens belang rechtstreeks bij een besluit op het onderhavige beleidsterrein is betrokken) slechts tijdelijke bewaring van het desbetreffende archiefmateriaal zou vereisen en geen der twee andere archiefwettelijke belangen noopt tot blijvende bewaring ervan, geen betoog behoeft, dat de daarbij te stellen vernietigingstermijnen worden afgestemd op het tijdstip, waarop dat

belang geacht moet worden te zijn uitgediend.

Voor wat betreft de waardering van het *belang van het historisch onderzoek* - ook daarvan ontbreekt, zoals gezegd, een expliciete verantwoording - is de Raad van oordeel, dat het onderhavige archiefmateriaal als (meest) authentieke kenbron moet worden beschouwd voor het later kunnen traceren van hoe in het verleden niet alleen in algemene (vorming van algemeen beleid) maar ook in bijzondere (toepassing van dit beleid in concrete gevallen) zin werd omgegaan met objecten van monumentale waarde en de daaraan in dat verband bestede zorg. Daarbij dient, in verband met de verspreide ligging van aangewezen lokaties of gebouwen door het gehele land, naast aspecten van nationale betekenis, ook rekening te worden gehouden met de verschillende aspecten per provincie of regio. Dit laatste is vooral van groot belang, omdat, mede in verband met de verschillende aspecten van de bewonings- en bebouwingsgeschiedenis hier te lande, de onderlinge verschillen per provincie en regio aanzienlijk zijn.

Pagina

7

Ons kenmerk

arc-97.6500/1

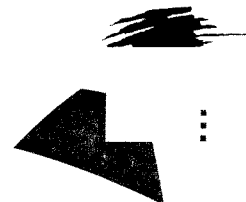
Gelet op de maatschappelijke betekenis van het onderhavige beleidsterrein, de indringende bemoeienis van de (rijks-)overheid op dat terrein alsmede de maatschappelijke implicaties ervan is de Raad derhalve van oordeel, dat met de meest authentieke bron van de overheidsbemoeienis inzake van het monumentale erfgoed niet te benepen moet worden omgegaan. Hij meent dan ook, dat in beginsel óók het archiefmateriaal met betrekking tot individuele objecten (gearchiveerd in zgn. verzamel- of objectdossiers), met in begrip van wat kan genoemd worden de *petite histoire* van deze objecten, integraal voor bewaring in aanmerking zou moeten komen: behoud van kennis omtrent feiten, omstandigheden en gebeurtenissen verband houdende met de aanwijzing, de wijze van omgang en, in voorkomende gevallen, het vervallen van die aanwijzing dient daarbij op de voorgrond te staan.

De Raad beseft zeer wel, dat het bij de gegeven hoeveelheid van in het kader van de Monumentenwet 1988 aangewezen objecten¹ om een analoge hoeveelheid van dossiers zal gaan. Kwantitatieve aspecten kunnen echter naar zijn oordeel in beginsel nimmer een argument voor negatieve selectie (vernietiging) zijn. Bovendien dient het gegeven van de kwantiteit nader te worden genuanceerd: de desbetreffende dossiers bevatten de administratieve neerslag van weliswaar naar de vorm gelijksoortige handelingen, doch zijn naar aard en inhoud van die handelingen evenwel van object tot object verschillend.

Naast deze overweging van inhoudelijke aard vraagt de Raad zich af of de beoogde selectielijst voor de selectie van de object-dossiers een praktisch hanteerbaar instrument zal blijken te zijn. De ontwerp-lijst is, in aansluiting op het institutioneel onderzoek, immers opgebouwd naar

---

¹ *Uiteraard zijn de dossiers betreffende objecten, die in dat kader wel "in procedure zijn geweest" doch niet zijn aangewezen, historisch gezien niet minder van belang, omdat daaruit juist de motieven en criteria tot niet-plaatsing zijn af te leiden, alsmede de evolutie daarvan.*

soorten van handelingen. Het kenmerk van deze dossiers is echter, dat de desbetreffende archiefbescheiden niet (in series van) naar soort van op objecten gerichte handelingen zijn geordend, maar dat de verschillende, op één object betrekking hebbende handelingen in zo'n verzameldossier zijn verenigd. Dit impliceert alsdan, dat de systematiek van de selectielijst niet zou overeenstemmen met de feitelijke ordening van de in deze verzameldossiers opgenomen en ter selectie gewaardeerde administratieve neerslag van die verschillende objectgerichte handelingen.

De Raad vraagt zich daarom af of in dit concrete geval de inhoudelijke opzet van de toegepaste selectiemethode zich niet tegen zichzelf keert. In de praktijk kan dit immers niets anders betekenen dan dat op dossierniveau en per individueel dossier op de neerslag van handelingen moet worden geselecteerd². In dit verband zou, naar de Raad meent, alsnog de vraag onder ogen moeten worden gezien of een selectie van een groot deel van het onderhavige archief op basis van de beoogde selectielijst mogelijk, ja zelfs zinvol is. In het bijzonder zou hij daarom gaarne worden geïnformeerd hoe in dezen het dilemma tussen een op handelingen geënte selectielijst enerzijds en de toepassing van die lijst op dossiers, welke per dossier een verzameling van ongelijksoortige handelingen bevatten, anderzijds zou kunnen worden overbrugd.

Pagina

8

Ons kenmerk

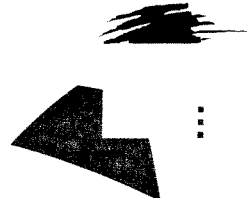
arc-97.6500/1

12. Op grond van de hierboven staande overwegingen concludeert de Raad, dat met betrekking tot de ontwerp-lijst in kwestie in ieder geval aan de navolgende aspecten nog (nader) aandacht moet worden besteed:
  - a. ten behoeve van de selectiewaardering dient de verhouding tussen de actoren uit verschillende bestuurslagen nader te worden verantwoord (§ 7);
  - b. met hetzelfde doel dienen voor de daadwerkelijke selectie de gevolgen van de plaats gehad hebbende vermenging van archiefbescheiden van het ministerie en de RDMZ nader te worden onderzocht (§ 8);
  - c. de archiefbescheiden van de Raad voor Cultuur en zijn rechtsvoorgangers dienen in een afzonderlijke selectielijst te worden opgenomen (§ 9);
  - d. in de lijst dient alsnog een voorziening, zoals bedoeld in artikel 5, onder e., van het Archiefbesluit 1995 te worden opgenomen (§ 10);
  - e. het belang van de recht- en bewijszoekenden dient in de toelichting op de lijst expliciet te worden verantwoord, waarbij tevens wordt aangegeven hoe de waardering van dat belang bij de verschillende

---

² Het is de Raad niet bekend of die ontwerp-lijst, eenmaal vastgesteld, óók zal worden gehanteerd als instrument voor de toekomstige ordening van de archiefbescheiden. Vanuit een oogpunt van objectgerichte handelingen is het nog maar de vraag of zo'n ordening voor administratief-gebruik als anderszins daartoe efficiënt en effectief is. Voor een optimaal functioneren van archieven binnen een organisatie is het zonder meer van belang, dat de ordening ervan is afgestemd op een gedefinieerde administratieve behoefte, óók als die behoefte in haar wensen blijkt af te wijken van archivalistische theorie. De Raad acht het overigens raadzaam, dat dit aspect in meer algemene zin nader wordt onderzocht. Het hier gesignaleerde probleem doet zich immers ongetwijfeld niet alleen binnen het raam van de onderhavige ontwerp-lijst voor. De uitkomst van zo'n onderzoek zou moeten leiden tot een (nog) betere afstemming tussen de PIVOT-opzet en de praktische behoefte aan een bepaalde vorm van archiefordening met als doel een efficiënt beheer en verantwoorde selectie van dit archiefmateriaal.

- relevante handelingen haar beslag heeft gekregen (§ 11);
- f. evenzo dient het belang van het historisch onderzoek nader te worden verantwoord. In het bijzonder geldt dit de zgn. objectdossiers. De Raad kiest daarbij voor integrale bewaring van deze dossiers (§ 11);
  - g. in aansluiting hierop acht de Raad nader onderzoek nodig over de vraag of de opzet van de ontwerp-lijst in voldoende mate aansluit bij de wijze van feitelijke archiefordening (§ 11).
13. Bovenstaande overwegingen en conclusies zien vooral op de algemene structuur en inhoud van de ontwerp-lijst. Op basis hiervan heeft de Raad ook de afzonderlijke categorieën van de beoogde lijst gezien. Dit geeft hem aanleiding tot de navolgende op die categorieën toegespitste opmerkingen. Het moge overigens duidelijk zijn, dat deze niet kunnen worden opgevat als een concrete vertaling van haar algemene opmerkingen. Zij zijn meer, zo niet uitsluitend bedoeld als handreiking voor de nadere bijstelling van de ontwerp-lijst met toelichting in het algemeen en de daaruit voortvloeiende aanpassing van de verschillende categorieën in het bijzonder.

Pagina

9

Ons kenmerk

arc-97.6500/1

Categorie 7

Nader dient te worden aangegeven welke vernietigbare 'vragen van .... betreffende de monumentenzorg' hier zijn bedoeld. In dat verband conformeert de Raad zich aan voornoemde brief van 24 maart j.l., waarin daarover wordt opgemerkt, dat "de neerslag van deze vragen wordt bewaard voor zover het beleidsinhoudelijke vragen en antwoorden betreft."

Categorieën 10 en 11

In het kader van de hierin vernietigbaar gestelde handelingen is onduidelijk of daaronder ook de onderzoeksresultaten zelf zijn begrepen. In het algemeen pleit de Raad voor de bewaring van deze resultaten, tenzij in die bewaring elders binnen een archiefwettelijke context genoegzaam is voorzien. Indien dat het geval mocht zijn, ware zulks te vermelden.

Categorie 21

Naar aanleiding hiervan meent de Raad, dat de vergunningen voor het slopen of veranderen van onroerende goederen, vermeld in de 'Voorlopige lijst van Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst', in ieder geval bewaard dienen te blijven, tenzij in bewaring ervan - in de zin als bedoeld in de opmerking bij de categorieën 10 en 11 - elders is voorzien.

Categorieën 28 tot en met 30, 43 en 45

Indien de neerslag, als bedoeld in deze categorieën, opgenomen is in objectdossiers ligt, zoals de Raad hierboven heeft uiteengezet, integrale bewaring ervan voor de hand.

Categorie 47 en 50

Hiervoor geldt mutatis mutandis hetgeen bij de zojuist bedoelde categorieën is opgemerkt. Los daarvan meent de Raad, dat in ieder geval de desbetreffende beschikkingen dienen te worden bewaard.

Categorie 60

Verwezen wordt naar de opmerking in de voorafgaande rubriek, zij het dat de Raad in het onderhavige geval, in verband met de kennelijk aanwezige specifiek lokale aspecten, pleit voor integrale bewaring van de in deze categorie bedoelde neerslag.

Categorieën 63 tot en met 65

Voor zover de hier bedoelde neerslag niet is opgenomen in de desbetreffende objectdossiers (zie daarover bij de rubriek Categorieën 28 e.v.), is de Raad van oordeel, dat deze neerslag, althans die waaruit de bouw- of instandhoudingsgeschiedenis van de onderscheiden objecten is te herleiden, behoort te worden bewaard.

Pagina

10

Ons kenmerk

arc-97.6500/1

Categorie 82

Met het hier bedoelde 'uitvoering geven aan het in internationale verdragen en overeenkomsten inzake bescherming van monumenten bepaalde' wordt, blijkens meergenoemde brief van 24 maart j.l., feitelijk bedoeld 'het aanbrengen van het 'internationaal kenteken' ingevolge het Verdrag 1954 voor bescherming van cultuurgood in geval van internationaal conflict'. De omschrijving ware in deze zin aan te passen. Terzake van de nog te stellen vernietigingstermijn wordt, zo neemt de Raad aan, uiteraard rekening gehouden met de 'looptijd' van de toekenning van dat internationaal kenteken.

Categorieën 83 tot en met 122

In het algemeen is de Raad van oordeel, dat deze categorieën, bevattende de neerslag van de handelingen van de Raad voor het Cultuurbeheer (thans: Raad voor Cultuur) en diens rechtsvoorgangers in een afzonderlijke selectielijst behoort te worden opgenomen.

Los daarvan plaatst hij de navolgende kantekeningen bij de navolgende categorieën uit deze rubriek:

Categorieën 83, 85, 86 en 89

In algemene zin vraagt de Raad zich af of de hierin nader gespecificeerde neerslag inderdaad vernietigbaar is. Hij acht dit mede afhankelijk van de omstandigheid of deze neerslag ook elders berust en aldaar een archiefwettelijke bewaarbestemming heeft. Daarnaast attendeert de Raad op het feit, dat - zo de adviezen elders worden bewaard - dit niet zonder meer behoeft te betekenen, dat deze ook niet bij het desbetreffende adviescollege behoren te worden bewaard in de context van het materiaal betreffende hun genesis.

Categorieën 93 en 94

De betekenis van het in deze categorieën gemaakte onderscheid tussen voorlichting en advisering in algemene zin enerzijds en in individuele gevallen anderzijds ontgaat de Raad. Ter adstructie zij verwezen naar hetgeen over de afdoening van (in dit kader: de advisering over) individuele gevallen elders (in het bijzonder in § 11) in dit advies wordt opgemerkt.

Categorieën 126 en 129

In deze categorieën zijn handelingen vermeld van de actoren ministers van Verkeer en Waterstaat en van Landbouw. De Raad neemt daarom aan, dat

deze categorieën buiten de vaststelling van de onderhavige ontwerp-lijst zullen blijven.

Niettemin plaatst hij daarbij de navolgende kanttekeningen.

Bij *categorie 126* komt het hem voor, dat de resultaten van het daarin bedoelde onderzoek bewaard dienen te blijven. Onduidelijk is evenwel waar in het bewaarniveau van deze neerslag is voorzien. Ook bij *categorie 129* geldt deze vraag naar het bewaarniveau. In ieder geval zouden de desbetreffende beschikkingen bewaard moeten blijven.

14. De Raad adviseert u, alvorens van uw kant aan de vaststelling van de onderhavige ontwerp-selectielijst mede te werken, te bevorderen dat dat ontwerp aan de hand van de bovenstaande overwegingen en conclusies van algemene aard en de in aansluiting daarop ten aanzien van verschillende categorieën van het ontwerp gedane specifieke aanbevelingen wordt aangepast.

Pagina

11

Ons kenmerk

arc-97.6500/1

Hoogachtend,

J. Jessurun
Voorzitter

mr drs A. Nicolai
Algemeen secretaris